גליון זכות אבות

גליון ט"ז
סיון תשפ"ו
שנה ב'

יו"ל ע"י מכון יוחסין נתייסד ע"י כ"ק אדמו"ר הגה"ק מר"ן מצאנז זצללה"ה

בנשיאות בניו כ"ק האדמו"ר"ם מצאנז שליט"א • ובהנהלת בנו נשיא המכון הגה"צ אדמו"ר מצאנז סטראפקוב שליט"א.

זכות אבות

מאמרים וד"ת בסעלת זכות אבות

ברא מזכה אבא

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, פירש"י לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל לכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, הענין ידוע מספה"ק כשאדם הולך בדרך הישר ועושה רצון הקב"ה מקדש השם ומכבדו, וגם בזה מקיים המצוה של כיבוד אב ואם בין שהם בחיים ובין שאינם בחיים, ואם מוסיף עוד עשיית הטוב עד שמוצא חן בעיני אלקים ואדם, אז מגיע הכבוד גם לאבות אבותיו ומעורר שורשם למעלה ומאיר בהם, וכפי ערך גודל העשיית הטוב ממשיך עליהם אור קדוש, ושורשו משתוה ומתאים אליהם, ומתיחסים זה לזה ומתכבדים זמ"ז, כמו ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (בראשית כה יט) שכוונת הכתוב שמתאימים זה לזה במעשיהם הטובים בגדולתם ובעמלם ועבודתם הק', ואם ח"ו כשעושים להיפך זלעו"ז, גורם בזיון ופגם לאבותיו, וכמו שפירש האור החיים הק' ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי, שגרם גנאי ונגע עד שדרשו בשמותם לגנאי, ולולא שקדמה תפילת יעקב היו דורשים גם שמו לגנאי, ולא נתן כבודו להתייחד ולפגום.

והנה במעשה של קידוש השם הגדול של פנחס איתא (זבחים קא) לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי, ואיתא בכתבי הר"י ז"ל (שער הגלגולים הקדמה לא. וראה זוה"ק ח"ג רי"ז) שאז במעשהו הטוב המשיך עליו נשמת נדב ואביהוא, שגם הם מסרו נפשם על קידוש השם, שנתקדש בהם המשכן כש"כ (ויקרא יג) בקרובי אקדש, ועכשיו ע"י מעשה פנחס שהוסיף להאיר בנשמת אבותיו ואבות אבותיו שקידש שם שמים בפני אלפים ורבבות מישראל לקנאות קנאת ה' צבאות ויכפר על בני ישראל, אז נעשה פנחס ממש נדב ואביהוא בני אהרן, וזכה שהכהונה תחזור לבעליו, לא ע"י משה אלא עפ"י הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול, מפני שאז ידיו של משה רבו רפו מן המצוה ונתעלם ממנו הלכה הבועל ארמית קנאין פוגעין בו (סנהדרין פב), והמה בוכים, תרגם יונתן קורים ק"ש, שמש"ר לימד אותם עצה שכשיש פחד מחמת היצה"ר קורים שמע (עי' ברכות ה.).

והנה פנחס הי' מוכרח לבוא ברמאות לעשות הקידוש השם, היינו שאמר להם שהוא נכנס לעשות ג"כ אותו המעשה שם, כלומר שהוא עמהם בעצה אחת, שבלי זה לא היו נותנים לו להכנס, ולא הי' יכול להרגו, ובינתיים השטן הי' מרקד ופעל במגפה ר"ל כ"ד אלף, וכאשר מסר פנחס נפשו ולגבי השטן ניחא לו צדיק אחד יותר מאלפים פשוטים, והי' בסכנה גדולה, וע"י נס ניצול, ובנתיים כיון שהמגפה נעצרה, שוב לא הי' לו רשות עוד, וכאשר הלך ברמאות, ביזו אותו השבטים שהרג נשיא בישראל, וחשדו שמתחילה הי' לו כונה לעבור, אלא נמלך בסוף, ובא הכתוב ויחסו אחר אהרן, ואמר בדין הוא שיטול שכרו, והשכר את בריתי שלום מדת אהרן, וענין כשיש דין למטה אין דין למעלה (ד"ר ה,ד) מפני שאדם בעל בחירה ויכול לנקום יותר מכפי הגזרה, לכן בזמן שלקח הרומח נתבטל הגזרה של המגפה של מעלה, וע"י תפילתו (עי' במ"ר כ,כה) ויכפר על בני ישראל, כי מהששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, היינו במצוה שבין אדם למקום, וכאן עשה בין אדם לחברו, וכתב הרמב"ם ז"ל (בפירוש המשניות ריש מס' פיאה עיי"ש) שהוא בכלל אלו דברים שאוכלים פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב.

(ס' יקרא דמלכא, פ' פנחס)

כששאלו את הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע על יחוס אבותיו של רבו הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זי"ע הוא ענה, תורה נכתב איש ראש לבית אבותיו, הוא להדגיש שכל אחד צריך להשתדל שממנו יתחיל היחוס שלו.

(אמרות חכמה)

ראש בית אב

דבר המערכת

הנה כי כן קריבים אנו ליום שבו שמחו שמים וארץ, יום שבו ניתנה לנו תורה מסיני ע"י משה רבינו אדון הנביאים.

לקראת יום נעלה זה שומה עלינו להתבונן ולהשים על נס את ייחודיותו ומעלתו של יום זה בו נהינו לעם, ואשר עליו נא' בתורה הק' 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש,' ככל שנעמיק ונתבונן במעלת הענין נמצא כי כל דור הקודם לנו הרי הוא קרוב יותר למעמד הר סיני, בשל כך עלינו להתקשר עמהם בקשר אמיץ וחזק לבל נאבד ייחוסינו ושורשינו אל ענף עץ האבות אשר הוא מקרבנו למעמד נשגב זו שבו ניתנה לנו תורת אמת, **וכמאמר הכתוב 'ויתילדו על משפחותם' וכמבואר במדרש שמכח יחוסיהם זכו לקבלת התורה**, ועל כן מוטל עלינו בחג הזה לאחוז בעץ החיים לבלתי ננתק ונאבד ממנו, ולהתקשר עם שורש האילן קשר אמיץ וחזק.

עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר

בברכת התורה וחג שמח

הערכת

תוכן הגליון

- ראשי בית אב – דבר המערכת - עמוד 1
- זכות אבות - מאמרים וד"ת בסעלת זכות אבות - עמוד 1
- מורשת אבות - יומא דהילולא - עמוד 2
- דרכי אבות - מנהגי ישראל עתיקים - עמוד 4
- והשיב לב אבות - שו"ת בעניני יחוסין - עמוד 5
- חקר אבות - ברור וחקר בעניני יחוסין - עמוד 6
- מעשי אבות - סיפורים בעניני יחוס - עמוד 7

הודעה חשובה! הננו להודיע כי מהיום והלאה יוכלו לקבל את הגליון ע"י אימייל
על כן נא להרשם לקבלת הגליון ע"י שליחת אימייל עם בקשה ל Gilyon@MachonYochsin.com

מורשת אבות

יומא דהילולא - ו' אייר

ו' סיון, יום א' דיו"ט שבועות
הגאון הקדוש רבי אברהם שלום בן ב"הגהק"ר יחזקאל שרגא הלברשטאם זצוק"ל
אבד"ק סטראפקוב, בעל דברי שלום

אמו: הרבה"צ מרת חנה רחל ע"ה בת הרה"ק רבי צבי הירש רמר"ז אבד"ק לעשנוב זצוק"ל

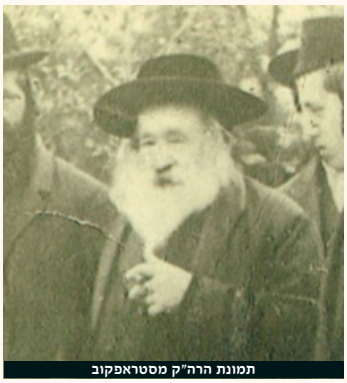
תמונת הרה"ק מסטראפקוב

אשתו: בזו' ראשון: הרבה"צ מרת חי' יהודית בת הרה"צ רבי אברהם חיים (השני) הורוויץ אבד"ק לינסק זצוק"ל, ובזו' שני: הרבה"צ מרת גיטל בת הגה"צ רבי שמואל הכהן ווייכמען זצ"ל מקרעשוב, ובזו' שלישי: הרבה"צ מרת חי' בת הגה"צ רבי דוד שליכטער זצ"ל דומ"ץ קאמארנא, חתן חותנו מזוו"ר.

בניו: הרה"ק רבי מנחם מענדל אבד"ק סטראפקוב זצוק"ל, הילד הק' יוסף יו"ט זצ"ל הי"ד (נולד לעת זקנתו כדלהלן)

בנותיו: מזוו"ר - הרבה"צ מרת הענא ע"ה הי"ד אשת הרה"צ רבי חיים פרנס זצ"ל הי"ד, הרבה"צ מרת בילא ע"ה אשת הגה"צ רבי ישכר דוב ליפשיץ זצ"ל הי"ד, בעמח"ס דברי ישכר דוב, מזוו"ש - הרבה"צ מרת חי' ע"ה הי"ד אשת הגה"צ רבי מנחם מענדל הורוויץ זצ"ל הי"ד אבד"ק לינסק.

תולדותיו: רבינו נולד בשנת תרי"ז בין כסה לעשור, על נשמתו הגבוה העיד אביו הרה"ק בעל דברי יחזקאל זי"ע, באמרו שעבודתו הק' בעת שהמשיך נשמת רבינו היתה במאבק עם רוחא דשבק בה וכו' וב"ה נצח, וכדי להמשיך נשמה קדושה כזו צריכין לטעום טעם מיתה ממש, ומעולם לא טעמתי טעם מיתה כזמן זה. וכן אמר אביו על גבוה נשמתו, דאיתא בתנא דבי אליהו שהנושא אשם לשם שמים הויין ליה בנים שמושיעון של ישראל, ואני נשא אמו לשם שמים, נקי מפניה גשמיות, ע"כ זכיתי לבן כזה שיכול לפעול ישועות למעלה מדרך הטבע, ופעם אף אמר, "ער איז געבוירן הייליג, און ער איז ראוי צי זיין משיח" (נולד בקדושה וראוי להיות משיח). ואביו נתן קראו "שלום" ע"ש הרה"ק השר שלום מבעלזא שהיה דבוק בו. ובעת זקנתו בהיותו בן ע"ה שנים ותוקפתו חולשה ל"ע, הוסיף בעצמו השם "אברהם" ע"ש הפסוק "ואברהם זקן בא בימים", ומאז נקרא "אברהם שלום".

בילדותו השתעשע עמו זקינו הרה"ק מצאנז, ופעם העיד שיהי' ליסטיגער רבי, וכן בעת נסע אביו הקדוש לארץ ישראל לשנה ומחצה, וכידוע, שהיה נסיעה זו מעוטף עם הרבה דברים נסתרים, בזמן זה לקחה אמו ע"ה לעיר צאנז לגור אצל זקינו הרה"ק מצאנז זי"ע, וזקינו הק' שכר עבורו מלמד מיוחד, וגם נעשה בשנה זו בר מצוה, וידוע מה שאירה בעת הנחת תפילין הראשונה, שאמר לו זקינו הרה"ק מצאנז, הגם שאני מניח תפילין כמנהג אשכנז, אבל היות שאביך שינה המנהג ומניח כמנהג ספרד, גם אתה צריך להניח מנהג ספרד, וזקינו הניחו התפילין כמנהג ספרד.

בגיל צעיר התחתן לבת הרה"ק רבי אברהם חיים הורוויץ אבד"ק לינסק (השני) זצוק"ל בא"ב רבינו הק' מראפשיץ, בלקחתו את בתו הרבנית הצ' חיה יהודית לאשה. ולצערו הגדול נקטפה בדמי ימיה בשנת תרמ"ו בעוד שרבינו הי' בגיל צעיר של כ"ט שנים בלבד. ומנמ"כ בעיר שינאווא סמוך ונראה להציון הק' של חותנה הרה"ק בעל דברי יחזקאל זי"ע. אח"כ נשא את הרבנית הצ' מרת גיטל בת הגה"צ מגזע אראלים ותרשישים רבי שמואל הכהן רייכמאן זצ"ל מעיר קרעשוב, ורבינו דרה עמה במשך בערך ארבעים שנים, ונפטרה בשנת תרפ"ז בהיות רבינו בגיל שנת השבעים. ומיד אחר עמדו מהשבעה אמר למקורביו הלא כתיב "לא טוב היות האדם לבדו" ע"כ רוצה להישנא במוקדם שלא יהי' בבחינת "לא טוב". ולאשתו השני' הרבנית גיטל היתה לה אחות שנשא להג' רבי דוד שליכטער דומ"ץ קאמארנא זצ"ל ולהם הי' בת ושמה חי' שהיתה בתולה בא בשנים, וכהציאו את רבינו להמדוברת, אמרה, שיהי' לה זכות לעמוד לשרת צדיק וקדוש כזו, אבל היות שרבינו אינה צעיר, ע"כ אם רבינו יבטוח שיולדו בנים, אסכים להשידוך, אז נסע רבינו לערי הבירה וויען עם איש סודו הגה"צ

א' סיון
- הגאון רבי מאיר (בהג"ר שמואל שמעלקא) הלוי הורוויץ זצ"ל, בעל מהר"ם טיקטין - תק"ג
- הרה"ק רבי יוסף אהרן (בהרה"ק רבי אליעזר זאב) מארילס-רובינסון מדארהוי בעל 'יד יוסף' זצ"ל - תרע"ג
- הגאון רבי אליעזר דוד (בהגאון רבי עמרם) גרינוולד בעל קרן לדוד זצ"ל - תרפ"ח
- הגאון רבי אברהם מנחם מענדל (ב"ר מאיר) שטיינבערג אבד"ק בראד זצ"ל, בעל מחזה אברהם - תרפ"ח
- הגה"צ רבי ישראל יוסף (ב"ר יעקב דוד) זעגלבוים אבד"ק מחזיקי הדת וויען זצ"ל -

ב' סיון
- הגאון רבי יצחק (ב"ר זאב) ראכליץ אבד"ק בערעגסאז זצ"ל - תרי"ט
- הגה"ק רבי ישראל (בהרה"ק רבי ברוך) האגער בעל אהבת ישראל זצ"ל - תרצ"ו
- הגה"ק רבי חיים אלעזר (בהגהק"ר רבי צבי הירש) שפירא ממונקאטש בעל מנחת אלעזר זצ"ל - תרצ"ז
- הגה"צ רבי חיים יצחק אייזיק (בהרהצ"ר יהושע) הלברשטאם מסלאטפינא זצ"ל הי"ד - תש"ג
- הגאון רבי יוסף עמרם (בהג"ר חיים מיכאל דוב) ווייסמאנדל ר"י נייטרא זצ"ל -

ג' סיון
- רבינו עבדיה (ב"ר אברהם) ירא מברטנורא - ר"ס
- הגאון רבי יוסף (בהג"ר עמנואל) אירגאס זצ"ל, בעל שומר אמונים - ת"צ
- הרה"ק רבי יעקב שמשון (ב"ר יצחק) משפיטיווקה זצ"ל - תקס"א
- הגאון רבי שניאור זלמן (ב"ר אברהם) הירשוביץ אב"ד גולדינגן זצ"ל - תרס"ד
- הרה"ק רבי ישראל צבי (בהרה"ק רבי יהוסף) ראטנבערג מקאסאן בעל אור מלא זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הגה"צ רבי אהרן (בהגצ"ר ישראל יעקב יוקל) טייטלבוים מוולאווא זצ"ל הי"ד, בעל תהלות אהרן - תש"ד

ד' סיון
- הרה"ק רבי ישעי' נפתלי הירץ (בהרהק"ר דוד) שפירא מדינוב בעל הנותן אמרי שפר זצ"ל - תרמ"ה
- הגאון רבי יואב (ב"ר ירמי') ראזענבוים אבד"ק סאנטוב זצ"ל, בעל שערי בינה - תק"ע
- הגאון רבי שמחה בונם (ב"ר משה) איגר גינז זצ"ל, בעל חידושי רבי בונם - תקפ"ט

ה' סיון
- הרה"ק רבי זאב וואלף (ב"ר שמואל) בעל אור המאיר מזיטאמיר זצ"ל - תקנ"ז
- הגאון רבי גרשון (ב"ר יהודה) אשכנזי אב"ד קאלאמיא בעל עבודת הגרשוני זצ"ל - תרכ"ג
- הרה"ק רבי אליהו (בהרהק"ר יצחק אייזיק) אייכנשטיין מזידיטשוב בעל זכרון אליהו זצ"ל - תרל"ח
- הגאון רבי אריה ליב (בהג"ר שמואל קלמן) פרומקין אבד"ק אלקסוט זצ"ל, בעל תולדות חכמי ירושלים - תרע"ו
- הרה"ק רבי חיים יעקב (בהרהק"ר אברהם מרדכי) מקאמארנא זצ"ל - תשכ"ט
- הגה"צ רבי יהושע (בהג"ר אשר אנשיל) הכהן כ"ץ זצ"ל, בעל ויאמר יהושע - תשמ"ה

ו' סיון
- דוד מלך ישראל חי וקים בן ישי - ב' תתקכ"ד
- אור שבעת הימים הרה"ק רבי ישראל (בהרה"ק רבי אליעזר) בעל שם טוב זצ"ל ממעזבוז - תק"כ
- הגאון רבי חיים (בהג"ר בצלאל) מווירמייזא זצ"ל, בעל ספר החיים - שמ"ח
- הגה"ק רבי אברהם שלום (בהגהק"ר יחזקאל שרגא משינאווא) אב"ד סטרופקוב זצ"ל -ת"ש
- הגהצ"ר יהודה (ב"ר מאיר ישכר בער) ראזנער בעל אמרי יהודה מסקלהיד זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הגה"ק רבי אברהם מרדכי (בהגהק"ר רבי יהודה אריה ליב) אלתר מגור בעל אמרי אמת זצ"ל - תש"ח

ז' סיון
- הנביא הושע בן בארי
- הגאון הק' רבי אלעזר (ב"ר שלמה) ווערבלאווער זצ"ל הי"ד - תק"נ
- הרה"ק רבי ישכר בעריש (בהרהק"ר יצחק אייזיק) אייכנשטיין מדאלינא בעל ליקוטי תורה מהר"י זצ"ל - תקצ"ב
- הרה"ק רבי אהרן צבי (בהרהק"ר דוב בעריש) לאנדא מביאלה זצ"ל - ע"ת"ר
- הגאון רבי זעליג ראובן (ב"ר צבי) בענגיס ראב"ד ירושלם זצ"ל - תשי"ג
- הגאון רבי שמואל (בהג"ר שמחה בונם) עהרנפעלד אבד"ק מאטרסדארף זצ"ל - תש"מ

ח' סיון
- הגאון רבי משה נחמיה (ב"ר משולם) כהנוב זצ"ל, בעל שאלו שלום ירושלים - תשי"ג
- הגאון רבי פנחס (בהר"ר יששכר דוב) צימטבוים ראב"ד גרויסווארדיין זצ"ל הי"ד, בעל דברי פנחס - תש"ד

ט' סיון
- הגאון רבי משה (ב"ר נפתלי הירש) בעל באר הגולה על ד' חלקי שו"ע זצ"ל - תמ"ד
- הגאון רבי ישראל (ב"ר שמואל) משקלאוו בעל פאת השלחן זצ"ל - תקצ"ט
- הרה"ק רבי יצחק אייזיק (בהרהק"ר ישכר בעריש) אייכנשטיין מזידיטשוב זצ"ל, בעל פרוש מהרי"א - תרל"ג
- הגאון רבי יעקב חיים (ב"ר יצחק ברוך) בעל כף החיים - תרצ"ט
- הרה"ק רבי יחזקאל (בהרה"צ רבי יואל זוסמאן) מערע זצ"ל - תשל"ב

י' סיון
- הגאון רבי אליעזר (בהג"ר שמואל שמעלקא) מרגליות אבד"ק אמסטרדאם זצ"ל, בעל מעשה רוקח - תק"ב
- הגאון רבי משולם זלמן (בהג"ר משה יוסף) ממעזריטש זצ"ל - תקכ"ז
- הגאון רבי ישמעאל (בהגאון רבי אברהם יצחק) בעל זרע אמת זצ"ל - תקע"א
- הגאון רבי בנימין זאב וואלף (בהג"ר שמואל) באסקוביץ אבד"ק בוניהאד זצ"ל, בעל סדר משנה - תקע"ח
- הגאון רבי יצחק אייזיק (בהג"ר פנחס) סג"ל בליטצער מנאדאידא זצ"ל - תרמ"ז
- הגה"ק רבי משה (בהגה"ק רבי אליעזר מדזיקוב) הורוויץ מראזאדוב זצ"ל - תרנ"ד

י"א סיון
- הגאון רבי שמואל (בהגאון רבי ישראל יונה צבי) ראזנבערג אב"ד ור"מ אונסדארף בעל באר שמואל זצ"ל - תרע"ט
- הרה"צ רבי פנחס יוסף (בהה"צ ר' בערצי) שפירא מסלאוויטא זצ"ל - תרל"ה
- הגאון רבי שמואל (בהג"ר ישראל יונה צבי) ראזנבערג זצ"ל, בעל באר שמואל - תרע"ט
- הגאון רבי שלמה זלמן (בהר"ר יעקב) אבד"ק שאמלוי זצ"ל הי"ד, בעל לחם שלמה ועוד - תש"ד
- הגהק"ר מרדכי (בהגאון רבי יהושע) בריסק אב"ד טאשנאד בעל שו"ת מהר"ם בריסק זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הגאון רבי יוסף אלימלך (בהג"ר יצחק אייזיק) כהנא אבד"ק אוננווער זצ"ל הי"ד, בעל שו"ת פני יוסף - תש"ד
- הגאון רבי ברוך בענדיט (בהג"ר יעקב קאפיל) ליכטנשטיין אבד"ק קראסנא זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הגה"צ רבי שלמה ברוך (ב"ר יעקב) סג"ל פראגער אבד"ק פעטראוועסעלע זצ"ל, בעל כוכבי יעקב -
- הגאון רבי יצחק יעקב (בהג"ר יוסף יהודה) ווייס גאב"ד ירושלים זצ"ל, בעל מנחת יצחק - תשמ"ט
- הרה"ק רבי יהודה (בהרהק"ר אלטר יחזקאל אליהו) הורוויץ מדזיקוב זצ"ל - תשמ"ט

י"ב סיון
- הג"ר דוד (ב"ר יעקב) פארדו בעל חסדי דוד - תקנ"א
- הגאון רבי מיכאל שמעון (ב"ר יחיאל מיכל) בעל חידושי הגהות על הטור - תקצ"ג
- הרה"ק רבי חיים ישראל (בהרה"ק רבי דוד מקאצק) מארגנשטערן מפילוב בעל שלום ירושלים זצ"ל - תרס"ה
- הרה"צ רבי אברהם אביש (בגהק"ר נפתלי) הורוויץ מקראלי זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הרה"ק רבי אברהם (בהרהק"ר נח) ווינינגרג מסלאנים זצ"ל, בעל ברכת אברהם - תשמ"א

י"ג סיון
- הגאון רבי אפרים (ב"ר יעקב הכהן) כ"ץ בעל שו"ת שער אפרים זצ"ל - תל"ח
- הרה"ק רבי שרגא יאיר (בהרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא) רבינוביץ בעל ארון עדות זצ"ל - תער"ב
- הרה"ק רבי יצחק אייזיק (בהרה"ק רבי יוסף מאיר) ווייס בעל חקל יצחק מספינקא זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הגאון רבי חנוך הענין (ב"ר אלקנה) פאק דומ"ץ קאשוי זצ"ל הי"ד - תש"ד

י"ד סיון
- הגאון רבי אברהם (ב"ר יעקב פרץ) דיין בסאלאניקי זצ"ל, בעל אבני שהם - תפ"ו
- הגאון רבי נפתלי צבי (ב"ר שמשון) המוכיח אבד"ק אוהעל זצ"ל - תקל"ב
- הגאון רבי ארי' ליב (בהג"ר שלמה זלמן) זצ"ל אחיו של הגר"א - תקס"ח

- הגאון רבי חיים (ב"ר יצחק) מוואלוזין בעל נפש החיים - תקפ"א
- הרה"ק רבי ירחמיאל יהודה מאיר (בהרהק"ר יעקב יצחק אלחנן) ראבינאוויץ מפשיסחא זצ"ל - תרנ"ה
- הגה"צ רבי יחיאל מיכל (בהגה"ק רבי שלום) מאסקאוויטשץ משאץ זצ"ל, בעל שארית יעקב - תשט"ז

ט"ו סיון

- יהודה בן יעקב משבטי י-ה - ב' שי"ד
- הגאון רבי מנחם מענדל שלמה (ב"ר צבי) בעל עבודת משא זצ"ל - תרס"א
- הגאון רבי שמואל (ב"ר משה) סופר זצ"ל, אביו של החת"ס - תקל"ט
- הרה"ק רבי אברהם (בהרהק"ר צבי הירש) לאנדמאן אבד"ק שפיטיווקא זצ"ל - תרפ"ד
- הרה"צ רבי מאיר יוסף (בהרהצ"ר ברוך) רובין אדמו"ר מקעראסטיר זצ"ל - תש"ד
- הרה"צ רבי יעקב ישראל ישורין (בהגהצ"ר ברוך) רובין מסאסעראן זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הרה"צ רבי אהרן משה (בהרהק"ר יאשר בערטשע) לייפער מגרויסוואדזין זצ"ל, בעל ויקהל משה - תש"ד
- הגאון רבי דוד דוב בעריש (בהג"ר מרדכי זאב) מייזליש אבד"ק אוהעל זצ"ל הי"ד, בעל בנין דוד - תש"ד

ט"ז סיון

- הרה"ק רבי מרדכי מנחם מענדל (בההצ"ר ישראל יצחק) מארגנשטערן האדמו"ר הצעיר מווארקא זצ"ל - תרכ"ח
- הגה"ק רבי שלום אליעזר (בן הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז) הלברשטאם מראצפערט זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הגאון רבי שלום (ב"ר חיים ארי') וויעדער אבד"ק נירעדהאז זצ"ל הי"ד, בעל משמיע שלום - תש"ד
- הרה"צ רבי יהושע (בהרהק"ר אשר ישעיה) אייכנשטיין מזידיטשוב גרויסווארדיין זצ"ל - תש"ה

י"ז סיון

- הרה"ק רבי אהרן (בהרה"ק רבי אשר) פערלאוו מקארלין בעל בית אהרן זצ"ל - תרל"ב
- הגהצ"ר צבי הירש (ב"ר לייבל) ברוידא מקלם זצ"ל - תרע"ג
- הגאון רבי משה (ב"ר יוסף צבי) פראהאנד בעל אהל משה ממאקאווא זצ"ל - תש"ד
- הרה"צ רבי משה ארי' (בהרה"צ רבי חנוך הענין) פריינד אבד"ק נאסוז זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הגאון רבי משה מרדכי (ב"ר עקיבא אפרים) בעל מגד שמים זצ"ל - תש"ז
- הגאון רבי משה (ב"ר שמואל יהודה) וואלפסאן אבד"ק אמונת ישראל זצ"ל, בעל אמונת עתיך - תשפ"ד

י"ח סיון

- הגאון רבי אברהם (ב"ר ישראל יחיאל) הכהן בעל איתן האזרחי זצ"ל - תי"א
- הרה"ק רבי ישכר בער (ב"ר יצחק) הסבא קדישא מראדאשיץ זצ"ל - תר"ג
- הגאון רבי ישראל זאב (בההצ"ר שמואל) הלוי הורוויץ מאוהעל בעל ארץ חמדה זצ"ל - תרכ"א
- הגאון רבי ירוחם (ב"ר אברהם) ליבובין משגיח ישיבת מיר זצ"ל- תר"צ
- הרה"ק רבי יעקב אלימלך (בן הגהק"ר יחזקאל) פנעטה מדעעש בעל זכרון יעקב זצ"ל הי"ד - תש"ד

י"ט סיון

- דון יצחק (ב"ר יהודה) אברבנאל זצ"ל - רס"ה
- הגאון רבי יהודה (ב"ר יעקב) בן עטר זצ"ל, בעל מנחת יהודה - תצ"ג
- הגאון רבי אברהם יחזקאל (בהג"ר יעקב קאפל) רייך מוועדרבוי זצ"ל, בעל תורת יחזקאל - תרמ"ח
- הגאון רבי שמואל (ב"ר יהודה ליב) בעל שו"ת מהר"ש מוהליבר זצ"ל - תרנ"ח

כ' סיון

- הגאון רבי יוסף (ב"ר עמנואל) בעל שומר אמונים הקדמון זצ"ל - ת"צ
- הרה"ק רבי צבי הירש (בההצ"ר שלום זעליג) מ"מ בנדבורנא, בעל צמח ה' לצבי זצ"ל - תקס"א
- הרה"ק רבי זאב (בהרה"ק רבי יוחנן) טוויערסקי מרחמסטריווקא זצ"ל - תרצ"ז

כא סיון

- הגה"ק רבי שלמה (בהרה"ק רבי אלעזר) שפירא ממונקאטש בעל שם שלמה זצ"ל תרנ"ג
- הגאון רבי ארי' לייבוש הלוי (בהג"ר יצחק) הורוויץ אב"ד סטרי בעל הרי בשמים זצ"ל - תרס"ט
- הגאון רבי יהושע העשל (ב"ר גדלי') הכהן מקאפיש זצ"ל - תרפ"א
- הגהצ"ר דוד מנחם מאניש (ב"ר יהושע העשל) בעל שו"ת חבצלת השרון זצ"ל - תרצ"ז
- הגאון רבי שמעון (בהג"ר אברהם שמואל בנימין) סופר בעל התעוררות תשובה זצ"ל - תש"ד
- הגה"צ רבי אליעזר (ב"ר משה) פיש מביקסאד זצ"ל, בעל שם אליעזר - תש"ד

כ"ב סיון

- הגאון רבי דוד (בה"ר נפתלי הירש) מירלש בעל קרבן העדה זצ"ל - תקכ"ב
- הגאון רבי יהודה ליב (בהג"ר אשר זעליג מרגליות זצ"ל, בעל עצי עדן - תקע"א
- הגאון רבי דוד (בהגאון רבי מנחם) דייטש אבד"ק פרוינקירכן זצ"ל, בעל אהל דוד - תקצ"א
- הגאון רבי יוסף ליב (בהג"ר אליעזר זוסמאן) סופר אבד"ק פאקש זצ"ל, בעל ילקוט סופר - תרע"ח
- הרה"ק רבי איתמר (בהרהק"ר מאיר) ראזענבוים מנאדבורנא זצ"ל - תשל"ג
- הרה"ק רבי ישראל מרדכי (בהרהק"ר יוחנן) טוויערסקי מרחמסטריווקא זצ"ל - תשס"ד
- הגאון רבי יצחק שלמה (בהג"ר אברהם) אונגאר אב"ד חוג חתם סופר זצ"ל, בעל תורת איש - תשס"ד

כ"ג סיון

- הגאון רבי יעקב (ב"ר יצחק) פאלאק אב"ד קראקא אבי החילוקים זצ"ל - רפ"ה
- הגאון רבי יהודה (בר' ישראל) אסאד בעל דברי מהרי"א זצ"ל - תרכ"ו
- הרה"ק רבי שרגא פייביש (בהרהצ"ר אברהם יהושע העשל) האגער מקאסוב ז'צל, בעל עבדא דמלכא - תשפ"ד
- הגה"צ רבי אפרים (ב"ר שלמה) ראזענפעלד אבד"ק סענדרא זצ"ל הי"ד - תש"ד

כ"ד סיון

- הרה"ק רבי יעקב יצחק שפירא (בהרה"ק רבי חיים מ. י.) מבלעזדוב בעל אמת ליעקב זצ"ל - תרמ"ב
- הגאון רבי חיים מרדכי (ב"ר גדליה) אדלער מפאררא זצ"ל, בעל דרכי חיים - תרע"ח
- הגאון רבי ישראל חיים (ב"ר יהודה) פריעדמאן אבד"ק ראחוב זצ"ל, בעל ליקוטי מהרי"ח - תרפ"ב

כ"ה סיון

- רבן שמעון בן גמליאל - ג' תתע"ה
- רבי ישמעאל כהן גדול בן רבי אלישע - ג' תתע"ה
- רבי חנינא סגן הכהנים - ג' תת"ל
- הרה"ק רבי דן (בהרה"ק רבי יצחק) יונגערלייב מראדוויל זצ"ל תקצ"ח
- הרה"ק רבי דוב בעריש (בהג"ר אברהם) לאנדא מביאלא זצ"ל - תרל"ו
- הגאון רבי חיים (ב"ר מרדכי אפרים פישל) סופר בעל מחנה חיים זצ"ל - תרמ"ו
- הגאון רבי אליהו (ב"ר אברהם יוסף) בעל אזור אליהו זצ"ל - תרמ"ז
- הגאון רבי ברוך שמעון (בהר"ר יוסף) שניאורסאהן ר"י טשעבין זצ"ל, בעל ברכת שמעון - תשס"א

כו סיון

- התנא יונתן בן עוזיאל
- התנא רבי יוסי בן קיסמא
- הגה"ק רבי מרדכי זאב (בהגה"ק רבי ארי' ליבוש) הלברשטאם אבד"ק צאנז זצ"ל הי"ד - תש"ג
- הגה"ק רבי יהושע (ב"ר יוסף) בוקסבוים אב"ד גאלאנטה זצ"ל הי"ד - תש"ד
- הגאון רבי אשר אנשיל (בהר"ר יונתן בנימין) הכהן כ"ץ מסערדאהעלי זצ"ל - תש"ד
- הגאון רבי מיכל יהודה (בהר"ר משה דוד) ליפקאוויץ ר"י פוניבוז לצעירים זצ"ל, בעל מנחת יהודה - תשע"א

כ"ז סיון

- התנא רבי חניניא בן תרדיון - ג' תת"ל
- הגאון רבי מאיר (ב"ר יצחק) אב"ד אייזנשטאדט בעל פנים מאירות זצ"ל - תק"ד
- הרה"ק רבי שמואל שמעלקא (ב"ר ישראל יעקב) לייפער מחוסט זצ"ל תרצ"ד
- הרה"צ רבי משה יחיאל אלימלך (בהרהק"ר נתן דוד) ראבינאוויץ מלעבערטוב זצ"ל, בעל ויאמר משה - תש"א
- הגה"צ רבי הלל (בהג"ר שמואל לוי) ווינינערגער אבד"ק סערדאהעלי זצ"ל -
- הגה"צ רבי רפאל (ב"ר משה) זילבער אבד"ק פריימאן זצ"ל, בעל מרפא לנפש - תשנ"ו

כ"ח סיון

- הגאון רבי משה יונה (ב"ר ארי') אבד"ק שוראן זצ"ל - תקמ"ד
- הרה"ק רבי משולם פייש סג"ל (ב"ר מרדכי) לאווי אב"ד ניר-טאהש זצ"ל - תרל"ג
- הגאון רבי שמעון אהרן (ב"ר אברהם יצחק) פולנסקי מטעפליץ זצ"ל, בעל דברי אהרן - תש"ח

כ"ט סיון

- הרה"ק רבי שמואל שמרי' (ב"ר יעקב) בעל זכרון שמואל מאוסטרובצה זצ"ל - תר"ז
- הרה"ק רבי ברוך (בהרה"ק רבי יצחק) מיאמפלי זצ"ל - תרכ"א
- הגאון רבי משה נחום (ב"ר בנימין) ירושלימסקי מקאמינקא זצ"ל, בעל מנחת משה - תרע"ו
- הק' ר' יעקב ישראל (ב"ר יצחק) דיהאן זצ"ל הי"ד - תרפ"ד

ל' סיון

- התנא חנניא בן עקשיא
- הגאון רבי יהודה זונדל (בהג"ר משה) רמר"ז זצ"ל - תקס"ד
- הרה"ק רבי יחיאל יעקב (בהרה"ק רבי אלעזר) הופשטיין מקאזניץ זצ"ל - תרכ"ו
- הגאון רבי שלמה (בהג"ר אהרן) קלוגר מברוד בעל האלף לך שלמה זצ"ל - תרכ"ט
- הרה"ק רבי מאיר (בהרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה) ראזענבוים מקרעטשנף זצ"ל תרס"ח

בית איש אמונו הרה"ח רבי יעקב יהודה לעבלאוויטש בקראקא

מריסקאווא זצ"ל לבקר אצל הרופאים ולהתייעץ אם ראוי להוליד, ואז הבטיח רבינו שיזכו לזש"ק, והחתונה היה בעיר קראקא בבית איש אמונו הרה"ח רבי יעקב יהודה לעבלאוויטש ז"ל (ואח"כ באנטווערפן), ומזיווג זה נולד הילד הפלא הק' יוסף יו"ט ז"ל הי"ד (עיין לקמן).

מסטראפקוב עד קאשוי: רבינו נתכהן בהיותו אברך כרבה של עיר סטראפקוב, עיר שבו כיהן אביו הרה"ק משינאווא זי"ע, וע"ש זה נקרא ונתפרסם בכל העולם, בהפעתו של רבינו לעיר סטראפקוב נתעלה העיר פי כמה, עד שהחסידים קראה את העיר, קליין ארץ ישראל, והיו בה הרבה אברכים בעלי מדריגה, והיתה העיר מלאה חכמים וסופרים, אף התנהג ברביסטווע בחיי אביו, וידוע המימרה מהגה"צ רבי שמואל שמעלקא תאונים פרענקל זצ"ל אבד"ק קלאסנא, שיש לו יראת הכבוד להרה"ק מסראפקוב יותר משאר צדיקי דורו, מפני שהיות שהנהג באדמורו"ת עוד בחיי אביו הק' זי"ע וגם ביקש מעות לכופר נפש לפעול ישועות, ואביו הק' ידע מזה והסכים לכך, אם כן בודאי ידע שהוא צדיק אמת. ורבינו התבטא פעם שקבל סמיכה לאדמורות מאת דודו הרה"ק מגארליץ זי"ע.

אחר פטירת אביו הק' זי"ע אמר, שמחכה לכרוז מן השמים להמשיך באדמורו"ת, ובו בזמן התחיל נשיאתו בריש גלי, ביתר שאת וביתר עוז ממה שהנהג חיי אביו, ובאו להסתופף בצל רבינו אלפי חסידים מכל רחבי המדינה, ובכל מקום שנסע רבינו לשבות את שבתו, רצו אחריו המוני חסידים ואנשי מעשי, וכן מספרים שכשבא רבינו לשבות בעיר נירדהאז לשבת קודש פ' קורח שנת תרצ"ד, נתאספו יותר מאלפים אורחים לכבוד רבינו, דבר שלא נשמע כמוהו באותה הזמנים.

היה לרבינו ענין גדול לנסוע ממקום למקום, וביקר הרבה עיירות ברחבי אונגארן וסלאוואקיי וגאליציע, ובחלק ניכר, שהה שם לזמן מסיום כחודש וגם אף לחצי שנה וכדומה, רבינו ביקר באונגוואר, פעסט, קראקא, ואף נסע למדית אשכנז ושהה בעיר ברלין ופראנקפורט, ואף שהה אצל הרה"ק רבי ישעי'לע מקערסטיר זי"ע והי' אצלו כאורח בחג הפסח.

ואחר שרבינו התמנה את בנו הרה"ק רבי מנחם מענדל זי"ע כרב שני בעיר סטראפקוב, עבר לדור בעיר אונגוואר, וכן דר באותה זמנים בעיר קראקא, והקים שם ביהמ"ד לאנשי שלומו, וכן דר בעיר קאשוי, ואף שחזר לעיר סטראפוב לא נמנע מנסוע לעיירות שונות, עד שקבע דורתו בעיר קאשוי בשנת תרפ"ט עד פטירתו בשנת ת"ש.

מדריגות נפלאות ראו אצל רבינו בכל התנהגותיו, **גדלותו בתורה והתמדתו הנפלאה** היה יודע ומפורסם לכל, ראו אצלו שלמד י"ח שיעורים בכל יום בדביקות נפלאה, שבעת לימודו לא הרגיש סביבותיו, ואף אש שלהבת נפל על רגליו לא הרגיש, וכל רז לא אניס ליה. רבינו כתב הגהות עמוקות וחריפות על עשרות ספרי ראשונים ואחרונים, וכנראה גם הוגה כתבי קבלה, שהיה בקי בכל התורה כולה כבשבילי דנהרדאי, והרבה מההגהות כבר נדפסו בספר דברי שלום ובספר שלום על ישראל, ועוד רבים שעוד לא ראו לאור הדפוס.

המשך בעמ' 5

דרכי אבות

מנהגי ישראל עתיקים

מנהגי תספורת בערב שבועות/ לשטוח שושנים/ להעמיד אילנות/ בכתר הס"ת/ לחלק לציבור/ כילה מיוחדת/ אילני סרק/ פקפוק על מנהג זה/ להדביק ניירות עם פרחים וחיות ועופות/ אכילת קרעפליך/ לחם עם ארבע קצוות/ שתיית שיכר

יש מקילין בתספורת מר"ח סיון ואילך[1], ויש נוהגין להקל רק משלשת ימי הגבלה[2] ועפ"י האר"י ז"ל אין מסתפרים ער ערב שבועות אפי' חתן ביום חופתו[3]

יש שנהגו לשטוח דייקא פרחי שושנים[4] ויש שמנהגם היה להעמיד אילנות בביהכנ"ס[5]. ובכמה קהילות נהגו לעטר את כתרי הספרי תורה בפרחים ושושנים[6]. יש שהיו שוטחין גם או רק אילני סרק בחג השבועות[7], ומגדולי הדורות היו כאלו שערערו על מנהג זה משום חוקות הגויים[8].

במקצת מקומות נהגו לשטוח עשבים וכו' גם בבתים[9].

יש שנהגו שהשמש מחלק לציבור עשבים המריחים בשעה שאומרים הא-ל בתעצומות[10].

בכמה קהילות נהגו לעשות כילה מיוחדת מפרחים שונים על בימת הס"ת ועל מקום הרב[11].

מלבד מנהג ישראל לשטוח עשבים ולהעמיד אילנות בחג השבועות, יש גם נוהגים להדביק ניירות עם פרחים על החלונות לכבוד יו"ט[12], ויש נוהגים להדביק ניירות עם צורות חיות עופות ואילנות[13].

הרבה נהגו לאכול קרעפליך, היינו עיסה עם שלש קרנות ממולאת עם מאכלי חלב[14], יש שנהגו לאכול לחם ארוך עם ארבעה ראשים[15].

יש נוהגין לשתות שכר בליל שבועות[16].

1 סידור דה"ח, פמ"ג ס' תצ"ג א"א סק"ה, לחם הפנים על קשו"ע סי' ק"כ, ושו"ת דברי מלכיאל ח"ג סי' כ"ג.

2 מג"א שם סק"ה, ח"י אות ט', שו"ע הרב ס"ו, חיי"א כלל קל"א סי"א, ומ"ב סקט"ו, וכ"כ בשו"ת פקודת אלעזר (לעוו) ס' מ"ד, הנה פה ובכל הגבול נוהגין היתר בכולן להסתפר עד ר"ח אייר ומשלשת ימי הגבלה.

3 פע"ח שער כ"ב פ"ז, מנהגי רש"ש אות נ"ה, אגרת הרמ"ז סי' ב'.

4 מהרי"ל, מנהגים דק"ק וורמייישא ח"א אות ק"ב.

5 מג"א תצ"ד סק"ה.

6 זכרון יהודה מאנסי תשנ"ה עמ' מ"ט.

7 אבני שוהם עמ' ל"ג.

8 מעשה רב עמ' רכ"ו ובחיי"א כלל קל"א.

9 רמ"א תצ"ד וראה לקט יושר ח"א עמ' 153

10 שלה"ק מס' שבועות ד"ה ההפטרה.

11 חוט המשולש עמק קכ"ח שכך נהגו אצל הגה"ק החתם סופר.

12 כ"כ מי השלוח להרה"ק מאיזבצא ז"ל בליקוטים, מדביקין ניירות עם פרחים על החלונות בחג השבועות, כי בחג השבועות ניתנה תורה לישראל ותורה אור, לכן מדביקים ניירות על החלונות כי הניירות מעטים את אור השמש מלהאיר לבית, דתורה אור ולא צריך עוד לאור השמש, כמו שכתוב (ישעיה ס' י"ט) לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם והיה לך ה' לאור עולם עכ"ד.

13 בשפע חיים קונטרס לשבועות כתב כמה טעמים לזה.

14 בספר שיח שרפי קודש הביא שהעולם אומרים שאוכלין קרעפלעך בעת שמכין, בהושענא רבא מכין הושענות, בעיו"כ כפרות, בפורים מכין המה אבל בשבועות למה אוכלין, ואמר הרה"ק מגאסטין זצ"ל לרמז על הגמ' בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין, ומכים בזה היצה"ר ע"כ, וכ"כ דרכי חיים ושלום אות תרמ"ד, וכן מנהג צאנז ובעלזא, וראה בספר מאמרי בעל התניא חנינא עמוד ק"פ בזה.

15 ראה בכלבו הובא בח"י סק"י טעם שנהגו הנשים לעשות בשבועות לחם ארוך ולו ארבעה ראשים, כי הוא זכר לשתי הלחם הקרב בעצרת, או מפני מזל תאומים המשמש בחודש סיון.

16 בשו"ת מרקחות בשמים (גרינבערגער) סי' ט"ו כתב, ודכירנא בעת יצקי מים ע"י מורי הגה"ק בעל לבושי מרדכי זי"ע שדקדק על כל מנהג ישן שלא יתבטל ח"ו, פ"א לא הכין הגבאי בבית הכנסת שכר על ליל שבועות כנהוג שם משנים קדמוניות, ציוה על תלמידיו שילכו בעצמם להביאו, ואמר מנהג ישראל תורה, כי רש"י פי' במס' שבת דף פ"ח ע"א כפה עליהם ההר כגיגית כגיגית קוב"א שמטילין בו שכר, עכ"ד.

והיה נערץ בין כל צדיקי דורו וכל בני ונכדי הרה"ק מצאנז זי"ע, הרה"ק מקאלאשיץ זי"ע בעת שנכנס לרבינו, היה ארכבותיו דא לדא נקשין מרוב פחד. ורבים נקטו אותו כצדיק הדור ובטלו עצמם כנגדו. כן ראו אצל הרה"ק מנאסוד זצוק"ל ועוד.

מדת האמת היה באמת ממש!, פעם נכנס לשלחנו הטהור וזמר שלום עליכם ומיד נטל ידיו מבלי לעשות קידוש, והסביר להנמצאים שם בפשטות, שהי' רעב ע"כ עשה קידוש מיד. וכעין זה אמר פעם אחר התפילה, אני עושה קידוש מיד, היות שהבני בית רעב, והראשון להב"ב הוא אני בעצמי. וכן סיפר הגה"ק מקלויזנבורג זצ"ל שזכה לחוס בצילו כמה פעמים, שפעם אחת כשרבינו נכנס לשלחנו הטהור התחיל לומר ברכת התורה בקול רם, באמרו שהיה ישן עד הנה. ואח"כ המשיך לזמר שלום עליכם, ואכן אחר השלחן בשעה מאוחרת, ישב רבינו ללמוד כל הלילה עד תפילת שחרית בבוקר.

ברוב ענותנתו של רבינו, חזר והזכיר תמיד, וכי מה שהוא רבי הוא אך ורק בזכות אבותיו, ואינה מצד מעלת עצמו, ולכן גם סירב לקבל קוויטלך בלי פדיון, באמרו פעם: וכי אני קוויטל יודי? אבי וזקינו הוי קוויטלעך יודי'ן, אלא כאשר אני מקבל עמו גם פדיון, יש לי תירוץ על מה שאני מקבל הקוויטל, כיון שאני זקוק לפרנסה, אבל אם לא אקבל הפדיון, אשאר שוב ללא מענה על הקושיא.

פזרונותיו לצדקה הי' בו דרגות גבוהות מאוד, מסירת נפשו לעזור ולתמוך בסתר לאלו שנפלו מנכסיהם הי' כל מגמתו, ואף נסע למדינת אחרות כששמע שם יש דרדר גדול בפרנסת היהודים, כה מספרים שבשנת תרע"ט שהיה אז מצב קשה בעולם, ולפתע נתפשט ידוע במדינת בעלגיא שרבינו באה לעיר אנטוורפן לשבות שם לביקור מיוחד ואכן שהה שם לשתי שבתות, ואחר בואו שאל מעסקני העיר, מי הם הגבירים שעוד לא אבדו את רכושם, ורבינו עלה לבתיהם באמרו שה"ה בן הרה"ק משינאווא ונכד הר"ק מצאנז, וביטיח ישועות לאלו שיתנו לו ולעזור לו לענין דחוף ונחוץ מאוד, ואספ אז סכום נכבד.

ואח"כ הלך בחשאי להתוודע מי הם הגבירים שפשטו הרגל ואבדו נכסיהם, ורבינו חפש אותם בסתר ומסר להם כל מה שאסף, והזהיר לאלו שהי' מעורבים בהענינים, לבל יהון לספר לאף אחד, ונסע הביתה בשמחה וטוב לב בכיס ריקן.

פעם נאבד מרבינו ארנק מעות שלו בעת שרץ לדבר מצוה, והמוצאו מתוך סקרנות פתחה, ומצא שם רשימה מלאה מעשירים שירדו מנכסם, שהי' באנקירער וכדומה לשעבר, ורבינו עזרם בסתר לעמודם על רגליהם, וכן מספר הרה"צ רבי משולם זלמן גלאנץ מברדיוב זצ"ל שזכור בעת ששרה בעולם ה'דיפרעשאן' והעשירים ירדו מנכסיהם, ושמע רבינו אודות גביר אחד שמתמוטט, הלך להבאנק, ולקת משם כל מה שהי' לו שם, ונתנה לאותו הגביר, וידוע שרבינו ביקש פדיון נפש, בסומים גדולים, והכל פיזר לצדקה בהצנע לכת, ולעצמו הי' די לו בקב חרובים.

מופת הדור: רבים נועשעו בברכת רבינו חוץ לדרך הטבע, החסידים מספרים עד היכן הדברים מגיעים, פעם ישבו האחים הרה"ק רבי משה משינאווא זצוק"ל ואתו עמו אחיו הצעיר ה"ה רבינו, ואשה עם לב נשבר נכנס בבכי שאין לה בנים, וכבר עברו הרבה שנים ועדיין לא נושעו, והיות שהרה"ק רבי משה היה גדול האחים, עמד רבינו על הצד ולא ענה כלל, והניח לאחיו לענות האשה העליבה, והרה"ק רבי משה נאנח ואמר, מה אני יכול לעשות, וכה יצא האשה מבלי לקבל ברכות צדיק, וכשיצאה האשה, אמר רבינו לאחיו, אמאי לא הבטיח, ענה הרה"ק רבי משה, כלום אין אתה יודע, שלאשה זו אין לה רחם, א"כ מה לנו לעשות, ע"ז אמר רבינו והתמרמר, וכי אין יכולין לברוא לה רחם, ובלשונו: "איך וואלט ווען אריינגעזעצט א רחם", וכן מצאנו הספד על רבינו ע"י הרה"ג רבי דוד בן הגה"ק מהר"ש ענגל זצ"ל שאמר בהספידו שרבינו הי' בבחינת אלישע הנביא שפעל לשונמית בן. הספד זה נדפס בסוף ספר מהר"ש ענגל. ואכן, בברכת רבינו נולדי עשרות בנים ובנות, והבטיח בן או בת, וכן היה.

האיש אלקים נורא, ה"ה רבינו, ראו אצלו ישועות בבחינת הצדיק גוזר והקב"ה מקיים, שהיה ענין לרבינו לבקש פדיון נפש של סכומים עצומים חלוף הבטחה בכל שטחים, הן בעניני רפואות שראוי פלאים, כמו כן ראו בברכותיו הצלחה לעשירות ולרבות להנצל מזדים ומאנשי רשע וכדומה. וכה נושעו בזכותו אלפי אנשים ברחבת המדינה והיה מפורסם כמופר הדור ב'ה' הידועה, ונשארו מאות סיפורים מאנשים נאמנים שהם או אבותיהם נושעו בברכותיו, והרבה מהם מובא בספרי רבינו, ה"ה ספר דברי שלום וספר שלום על ישראל. ונבוא סיפורים אחדים קצרים, מגודל קדושתו, מה שפעל בברכותיו למעלה מדרך הטבע.

רפואה שלימה: החסיד המרומם רבי שלמה ראזנצוויג ז"ל נסע פעם לסטראפקוב לרבינו, ולקח עמו בנו הקטן שמואל אליעזר, וזה היה באמצא החורף, ולהילד שמואל אליעזר היה לו מיחוש על ידו שנעשה לו סדקים ופצעים וחזזית בימי החורף, וכשנתנו שלום לרבינו, הרגיש רבינו על יד בנו הסדקים, ושאל רבינו ע"ז, וענה, שכן נעשה לו בימי החורף, לקח רבינו נייר אשר יצר ותוחבו במים, ואח"כ סבב את הנייר על יד הילד כולו, וכשבאו הביתה ולקחו הנייר מידו, היתה היד חלקה כאילו לא היה כלום.

סיפר הרה"ח רבי משה (פריינד)יאזאפאוויטש ז"ל בנו של ר' וואלף פריינד, שבימי בחרותו היה חולה במחלת "תולעים" גדולים בבטנו, וסבל מזה יסורים ולא הועילו לו שום תרופה, באותו זמן הגיע רבינו לשבות בעירם מעזלאבריץ, והתאכסן בבית רבי אברהם מענדלאוויטש ז"ל, ושם קיבל הציבור.

וגם הבחור משה הנ"ל הלך לרבינו לקבל ברכתו, ושח לפניו את צרתו, אמר לו רבינו שישתה שכר ויהי' לו רפואה, והיה לפלא גדול, מפני המשקה שכר הם הדברים הגורמים להמחלה, אבל ברוב אמונתו בדברי הצדיק עשה כדברו, ושתה שכר ותרפא, ולא חזרו אליו כל ימי חייו, וזכה לשיבה טובה

מצבת רביה"ק זי"ע בעיר קאשוי

עד שנות המאה ושלש.

מזוני רוויחי: שני האחים ר' אברהם ור' יוסף מענדלאוויטש ז"ל מאישי אמוני של רבינו שהיו בשותפות במסחר העצים, ופעם העלילו עליהם עלילות דברים, ויבואו להזכיר לרבינו, וברכם רבינו שיצליחו בהמשפט, ועוד הוסיף לה, שגם הוא יהי' שם, ולא הבינו כוונת רבינו מה שאמר שיהי' שם.

כאשר נגשו אל המשפט, היה נדמה לאחד מהאחים שאכן רואה את רבינו בבית המשפט, והאחים רמזו זה לזה, ושניהם התאמתו שנראה להם שרבינו נמצא שם, ולמעשה בעת שהשופט היה מעיין בכתבי האשמה של המשפט, נשפך פתאום הדיו על הניירות, ושוב לא היו יכולין לקראות כתבי האשמה, והיה מוכרחים לפוטרם מן הדין. זי"ע

פטירתו: רבינו סבל באחרית ימיו ממחלת השיתוק, והיה רתוק לכסה עגלים, אבל היה דבוק בעבודתו הקדושה, ולעתים מרוב התלהבות, קפץ בשאירות כוחותיו ורקד ברגליו בעת קידוש לבנה, וכה ערך עבודתו למעלה מגדר אנושי, עד בוא יום א' דיו"ט שבועות שנת ת"ש שהיה משכב על מיטתו בחדר הסמוך לבית מדרשו וכשהציבור עמדו בתפילת אהבה רבה נצחו אראלים את המציקים וכבה נר ישראל.

הלוויה התקיימה בערב, בליל שני של יו"ט, ובעת הלוי' אחזו העולם אבוקות של אש להאיר הדרך, וחזרו באשמורות הבקר מן הבית החיים, וכן לפני קהל המלווים נסע גוי עם הרכב שלו להראות הדרך ע"י האור של הרכב. ולפלא ידעו לספר שהרכב שהאיר הדרך לא נתקלקלה בשום פעם והחזיקה מעמד שנים רבות, ואמרו שהיה בזכות שהאיר הדרך לכבוד הצדיק.

מדברי תורתו: כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' א' בידיך: הכתוב מרמז כאן, שכל איש יהודי אשר לוחם נגד היצה"ר, הקב"ה עוזרו, אמנם, אם למשל איש אחד יש לו שונא, ומבקש את ידידו שיבוא לעזרו למען יוכל לנצחו, וידידו הזה רואה שהאיש ה'נרדף' בעצמו הולך ומתחבר עם שונאו זה, ואינו נלחם עמו כלל, ורוצה שרק ידידו וחבירו ילחום, הלא הוא יענה ויאמר, האתה תשב ותשעשע עם שונאך, ואני לבדי אלחם עמו תחתיך, זה לא, אלא אם אראה אותך שאתה בעצמך נלחם עמו, אלא שאין לך כח וגבורה, אז אני אבא לעזרך.

וכן הקב"ה אומר לאדם, אם יש לך שונא, היינו היצה"ר, ואתה מבקש הקב"ה שיעזר לך, ונתנו ה' א' בידיך, אבל בתנאי כי תצא למלחמה על איביך, לא תתחבר עמו אז, ורק אז שאני רואה רצונך הטוב, ואתה בעצמך לוחם עמו, אזי אני אהי' לך למושיע.

ג' סיון תש"ד

הילד הק' יוס"ט הי"ד בן הרה"ק רבי אברהם שלום הלברשטאם זצוק"ל מסטראפקוב.

הילד יוסף יו"ט נולד ביום ב' מנחם אב שנת תרצ"ד כבן זקנים לרבינו בהיותו בן ע"ח שנים.

הרבנית הצ' מרת חי' זכתה לברכת זש"ק מאת אליהו הנביא שבא אצלה כערל ההולך אחר בפתחים, שעמד אצל החלון החוץ לבית, והיא ישבה כנגדו בבית בפנים, ועמדה להחלון לתת לו איזה תמיכה, אמר העני בשפת המדינה, היות שמקודם היה דר בבית נאה, אבל לדאבונו נשרף, ומאז הוא נע ונד ואין לו מנוחה, ובתור הכרת הטוב בירכה בזש"ק, והלך לו.

ואחר שחלף והלך לו, תמה הרבנית, מנא ידע הערל זה שהיא נצרך לברכת זש"ק, מיד נכנס הבית, וסיפר לרבינו בעלה הק' כל הענין, אמר לה, בוודאי היה זה אליהו הנביא, ונאנח על שריפת בית אלקינו, ושמח מאוד על ברכתו לזש"ק.

תמונת הילד יוסף יוט

בלידת הבן יקיר לו, שמח רבינו שמחה גדולה, וערך ברית בעת שאספו עם רב להשתתף בשמחה גדולה זו, וקרא שמו 'יוסף יו"ט', ומתאמרין כמה טעמים למה נתן רבינו שם זה, י"א שרבינו אמר, ע"ש הפסוק 'יוסף לי בן אחר' וגם רמז בפסוק שבפרשת השבוע, 'ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם וכו', וגם ש'יוסף בגמט' 'יחזקאל' ע"ש אביו הק', והשם יו"ט, שהרבנית היתה נכדת התוספות יו"ט, וגם הוא יו"ט שלו והחודש הזה יתהפך ליו"ט.

הפדיון הבן נערך עם ציבור לאלפים שנתקבצו מכל ערי המדינה, והשמחה היתה גדול מאוד, ורבינו הבטיח אז במעמד קהל ועדה להראש הקהל שבתו שכבר עברו עשר שנים מהחתונה ועדיין לא נושע בבנים, שיושע בקרוב, וכמובן שבתוך השנה נולד לה בן זכר.

הילד יוסל'ע גדל , וכל התנהגותיו היה פלאי פלאים, וראו בו קדושה יתירה וחכמה עצומה, רבינו השגיח עליו בעיני פקיחא, ובעת שהילדים יצאו לשחק בחוץ, דרכו היה לטייל בהתבוננות.

יוסף יו"ט למד בהתמדה גדולה ורכש ידועה רבה בש"ס ושו"ע למרות גילו הצעיר, וגם חידוש דברים נפלאים בתורה, וזה אחד מהם.

ביאור הפסוק והיה עקב תשמעון, פ' רש"י "מצוה קלה שאדם דש בעקיביו", וי"ל שזה מרומז על מנהג המצוה טאנץ.

אחר פטירת אביו הק', והרה"ק רבי מנחם מענדל נעטר באדמורו"ת סטראפקוב, והרה"ק רמ"מ היה דר בסטראפקוב ושם נהג נשיאתו, אבל מקום מגורי אביו, נשאר היתמות, בזמנים אלו, מצאו נחמה בבנו הילד הפלא, וקרא פתקאות מאת החסידים, והרבה נוושעו בברכתו, ואף שאלו אותו להדריכם, ואמרותיו היו קולע על השערה.

נציין אחד מהרבה סיפורים, מעשה היה עם הרה"ח ר' שלמה סטראלאוויטש ז"ל ואחיו הרה"ח רבי משה ז"ל שקראו להם בפעם השניה להתייצב לצבא, ובאו להזכיר א"ע להילד יוסף יו"ט.

ובאותה עת, אמו הרבנית עמדה על צדו, ואמרה לבנה שיבטיח להם שלא ילכו לצבא, ענה ואמר, "זיי זאלן גיין און געזונטערהייט צוריקומען", אמרה הרבנית עוד הפעם, אנא תבטיח להם שלא ילכו כלל, ואמר עוד הפעם, "זיי זאלן גיין און צוריקומען געזונטערהייט", ואכן כן היה, שנלקחו לצבא של טשעכיי, וכן נותרו בחיים ונשארו לפליטה.

הרבנית חי' ובנה הק' יוסף יו"ט נהרגו עקה"ש ביום ג' סיון תש"ד במחנה השמדה אוישוויץ, הי"ד (כפי עדותו של אחי' הרה"ג ר' ברוך שליכטער זצ"ל רבה של עיר עכו).

והשיב לב אבות

שו"ת בעניני יוחסין ע"י הקוראים החשובים

שאלה (טז)

יש גזע גדול וקדוש המתייחסת עד הלל הזקן ולמעלה בקודש, ה"ה משפחת 'קרא' המפארה, וראינו בה כמה סתירות בסדר הדורות, וכמובן שהטעותים באו מכח זה שס"ה יש בעיקר שלש שמות במשך עשרות דורות, והם רבי יהודה או רבי יהודה יודל, רבי אביגדור, רבי יוסף, ואלו השמות נכפלים כמה פעמים בסדר הדורות ויש בערך שבע גירסאות באופני סדר היחוס בין אלו גדולי עולם והם מסובכים מאוד.

נבוא כאן שתי גירסאות לדוגמא

בספר שרשי משפחת שניידער: הג' רבי יהודה יודל קרא אבד"ק גלוגא בן רבי אביגדור קרא מווינא בן רבי שרגא פייביש בן רבי אביגדור קרא מברודא בן רבי יצחק מפראג בן רבי יוסף קרא בן רבי שמעון קרא מצאצאי רבי יוסף קרא מצאצאי רבי נחוניא בן הקנה.

בספר צנצנת המן ועוד: רבי יהודה יודל קרא אבד"ק גלוגא בן רבי אביגדור קרא בעל ספר הפליאה בן רבי יוסף בעל איסור סתם יינם בן רבי יודל קרא בן רבי יוסף קרא בן רבי שמעון קרא מן הגאונים בן בנו של רבי חנינא קרא בן בנו של התנא רבי נחוניא בן הקנה.

ספר אמרי משה: רבי יהודה יודל אבד"ק גלוגא בן רבי אביגדור קרא מפראג בן רבי יוסף קרא מבני בניו של רבי אביגדור קרא מפראג בעל ספר הפליאה.

ועוד כמה מהלכים,

אם ידוע לאחד מהקוראים הדרך שילכו בה, נחזיק להם טובה, ישר כח.

בר מן דין יש מבוכה בין החוקרים אם משפחה קדושה זו יש לה שייכות עם רבינו יוסף קארו בעל השלחן ערוך נא להאיר גם ע"ז.

חקר אבות

בירור וחקר ענייני יחוס

הרב דוביעריש וויעבער

אחר שכבר בארנו בשני מאמריים הקודמים, בטוב טעם ודעת, שברור יש לנו שלשה אנשים נפרדים:

א. הג"ר יעקב טעמירלש מלובלין אחיו של הג"ר ליב חנה'ליש מלובלין, נפטר לערך שנת ש"פ.

ב. המקובל הג"ר יעקב טעמירלש זצ"ל מווינא בעמח"ס ספרא דצניעותא דיעקב, נפטר ביום ו' ניסן שנת תכ"ו ומנו"כ בוויען.

ג. הג"ר יעקב אבד"ק ווינא, שכנראה נפטר שם בשנת ת"ח.

נפנה לעוד יחוס מסובך, אשר עם ההבהרה הזה, מתיישר פרטי יוחסין, והוא יחוסו של הג"ר יצחק מזאלקאווא שהיה אב ועטרה להרבה משפחות בישראל.

רבי יצחק מזאלקאווא

על איש מסוים זה כבר עסקו הרבה, מאחר שהרבה מתייחסין אליו, ורבים המה שתולין עצמם באילן גדול, וסופרים ומונים שלשלת יחוסו שהג"ר יצחק מזאלקאווא שהיה בנו של הגאון המקובל ר' יעקב טעמירלש בעל ספרא דצניעותא דיעקב.

כנראה הראשון שממנו יצא שהג"ר יצחק מזאלקאווא היה בנו של המקובל ר' יעקב טעמירלש בעל ספרא דצניעותא דיעקב היה ר' יוסף כהן צדק מלבוב ולונדון, שהשקיע הרבה בעריכת סדרי יוחסין וסדר הימים.

וכתב בסוף ספר תולדות משפחות גינצבורג (סט. פעטרסבורג תרנ"ט) בזה הלשון:

איש היה בזאלקווא, תורה וגדולה בביתו, ושמו ר' יצחק (הגרן, ח"א, 1021) אחי הג"מ ליב חנה'ליש (בעמ"ח הגהות לארבעה טורים)2 בני הג"מ יעקב תמרילש במוה' מאיר מעיר דנהויזן (הקדמת שו"ת אבן השהם), וליצחק בנין וחתני רבנן ואיהו גופיה ההוא מרבנן, ושנים מחתניו היו ר' מרדכי גינצבורג מבריסק ור' יקותיאל זלמן סג"ל הנ"ל. ויהי אחרי מות הר"ר מרדכי ג"ב, ותהי אחת מבנותיו היתומות להר' מרדכי סג"ל בן דודה הר' יקותיאל זלמן לאשה ותלד לו בת, אשת אליעזר חיות.

הרי שברור לו שהג"ר יצחק מזאלקאווא היה בנו של הג"ר יעקב תמרלישׁ[3], אמנם בזה שהמשיך לקשרם עם הג"ר ליב חנה'ליש, במו"ה מאיר מעיר דנהויזן, הרי ברור שהוא עולה על הג"ר יעקב תמרליש מלובלין ולא הג"ר יעקב תמרליש מווינא בעל ספרא דצניעותא דיעקב.

אמנם מאחר שרוב הסופרים והחוקרים (ובכללם ר"י כהן צדק בעצמו) לא ידע להבחין בין השני ר' יעקב טעמירלש הרי מעצמו הבינו שהג"ר יצחק מזאלקאווא היה בנו של הג"ר יעקב טעמירלס מווינא בעל ספרא דצניעותא דיעקב.

ומזה נשתרבב לכל מאות ספרי יוחסין ותולדות שנדפסו מאז עד הנה, שהג"ר יצחק מזאלקאווא היה בנו של יעקב טעמירל'ס בעל ספרא דצניעותא דיעקב.

אחד מגדולי החוקרים מלפני שואה, הגאון רבי יוסף לעווינשטיין אבד"ק סעראצק[4] הרחיק לכת לומר שחסר דור, ובאמת הג"ר יצחק מזאלקאווא לא היה בנו של הג"ר יעקב טעמירלש, רק היה בן בנו, היינו שהיה בנו של הג"ר יהודה ליב זצ"ל בן הג"ר יעקב טעמירלש זצ"ל.

ובנה זאת ע"פ מה שמצא בהסכמה ע"ס עין יעקב (כתנות אור - עין ישראל), אמשטרדאם תמ"ד "נאום יצחק בלא"א מו"ה יהודה לייב ר"י תעמירלש", גם מצא שהבעל ס' תבנית הבית (פפד"א תק"ז) מתייחס אחר ר' יהודה לייב בן ר' יעקב טעמירלס מלובלין כאשר חותם שם בהקדמה "הק' מרדכי במוהר"ר מאיר נכד המפורסם מוהר"ר יצחק קלמנש מלובלין **ומצד השני ממשפחת המפורסם ר' ליב ר' יעקב טעמרלס"**

הרי מצינו שלר' יעקב טעמירלש הי' בן בשם ר'

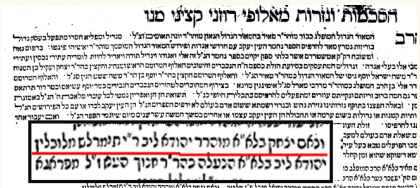

הסכמת ר' יצחק ב"ר יהודה ליב ר' יעקב טעמירלס בספר עין יעקב, אמסטרדם תמ"ד

יהודה לייב, ומזה רצה הגר"י מסעראצק לבנות שר' יצחק החותם שם בריש עין יעקב הוא ר' יצחק מזאלקאווא והוא הי' בן ר' יהודה לייב בן ר' יעקב טעמירלש מלובלין ושיער שבטח ר' יצחק זה הוא הג"ר יצחק מזאלקאווא.

אמנם כל זה הכל אין לו בסיס ויסוד, והוא יצירה חדשה שנתחברו ע"י צירופים והשערות. ואין שום סעד לומר שהוא הג"ר יצחק מזאלקאווא.

מה גם שעם כל אלו השערות אין שום צד שהיה בן הג"ר יעקב טעמרילס מווינא בעל ספרא דצניעותא דיעקב, רק אם יאמר שהג"ר יעקב טעמירלס מלובלין והג"ר יעקב טעמירלס בעל ספרא דצניעותא דיעקב הוא איש אחד, ועל זה כבר בררנו שהיה שני אנשים נפרדים, ואפילו אם יאמר שאכן היה בן הג"ר יעקב טעמירלס מלובלין או בן ר' יהודה ליב בן ר' יעקב טעמירלס מלובלין, אינו שייך בכלל להבעל ספרא דצניעותא דיעקב שהיה איש אחרת לגמרי.

בית הכנסת הישן בזאלקאווא

מקור הראשון

כדי להבין איך נשתרבב הטעותים אלו, וגם מה באמת הנכון, נעתיק לפה המקור הראשון שיש לנו על איש מסויים כזה הגאון רבי יצחק מזאלקאווא, והוא במגיוח"ס של הג"ר יעקב היילפרין אבד"ק זוואניץ בעל בית יעקב ובנו הג"ר שלמה יצחק היילפרין אבד"ק טארניפאל הנדפס בקובץ שלומי אמוני ישראל (אדעסא תרנ"ט) וטרם שנעתיק משם יש להדגיש, שבמגיוח"ס זה שלטה בו זרים, והכניסו המעתיקים כמה קטעים שאינם בהמקור הראשון, עד כדי כך שלפעמים אי אפשר להבחין איזה פרטים הם ממקור ראשון ואיזה הם הוספה, וזה הלשון מהחלק מהמקור הראשון:

הרב המפורסם הנגיד מו' איציק זאלקוויר הנ"ל (בכמה מקומות) אשר הי' עשיר גדול ומופלג והוא הי' יושב [ולומד] ולא פסק פומי' מגרסא, גם אמרו עליו, שלא הי' סביב ביתו איצטבא ושום ספסל שלא ישבו סביב רשעים יתהלכו יושבי קרנות ויספרו דברי שטות סביבות ביתו. וביתו עדיין עומד בק' זאלקווי

אלו הם ההוספות שכנראה גם ממקור קדום:

1 הציון אינו למקור הדברים, רק ששם מוזכר ר' איצק מזאלקאווא.

2 כפי שהארכנו עד הנה במאמרים הקודמים אין ספק שזה טעות, שר' ליב חנה'ליש היה אחי ר' יעקב טעמירלש ולא בנו, ובטח לא כתב זאת בזדון, רק טעה בזכרונו.

3 ומשם לשאר ספרים, כגון בספר לתולדות הקהילות בפולין, עמ' 6.

4 במאמר "תולדות הפני יהושע" בקובץ הפלס שנה חמישית (ברלין תרס"ב) עמ' 291.

רק שכל אוקיל דק' זאלקווי היתה מחזקת זוגתו הרבנית, ק' זאלקווי ואגפי' וק' זלאטשוב וק' זבארוב וק' פאמרין, עם שותף אחד. מלבד זאת הי' לה חנות מלאה פרקמטיא בכל מיני סחורות, והמלך הגדול פ' צבעצקע הי' כבוש ת"י והי' מאוכלי שלחנה בן של האדוני' השררה רק' זאלקווי. ופעם א' בא עובר ושב לבית אא"ז מוה' איציק הנ"ל בין השמשות ובא האדון הנ"ל וקם העובר ושב [ללכת] ואמר [לו] הרב אא"ז (לבל יפחד ממנו) שהוא כעת כבוש ת"י, וחשיב [האורח] שבקרוב הזמן יהי' מלך במדינת פולין. ותמה הרב הנ"ל על דבורו ושתק. אחר צאת האורח הנ"ל אמר אא"ז להאדון, ידוע תדע שכך אמר האורח הנ"ל. ואמר הארון שיבקש את האורח [ולהביאו אליו], וכן הי' בקשוהו ולא נמצא בכל הקהלה, והדבר הזה נתקיים שלא יצאו כמו שלש שנים ועמד מלך במדינות פולין. ובודאי היה אליהו ז"ל

ושם מונה צאצאיו של ר' איצק מזאלקאווא

א. חתנו הג"ר אלחנן אבד"ק בוטשאטש

ב. חתנו הג"ר מרדכי אבד"ק בריסק

ג. חתנו הג"ר יקותיאל זלמן אבד"ק דראהביטש

ד. חתנו הג"ר צבי הירש אבי הגה"ק רבי אברהם אביש אבד"ק פפד"מ

ה. חתנו הג"ר אברהם אבלי אבד"ק זאלקאווי

ו. בנו הג"ר שמואל זנוויל מזאלקאווי (אבי ר' איצק אבי הרה"ק ר' נחמן מהארדענקי)

ז. בנו הרב ר' גומפריך ז"ל

ח. בנו הג"ר אברהם דער רבי'ש מק"ק בראד

מכולם יצאו משפחות גדולות ומבורכות, כאשר מונה והולך שם באריכות, ועד היום מתייחסין אליהם מאות ואלפי משפחות.

ומה שנוגע לענין יחוסו של הג"ר איצק מזאלקאווא לא מובא שם רק אלו פרטים "הרב המפורסם מוה' איצק זאלקוויר בהגאון אבד"ד דק' ווין" היינו שהיה בנו של הרב מוויען, מה שמו ואיזה רב בוויען? לא נזכר!

ועל זה באו חוקרים וסופרים והחליטו לזהות הרב מוויען שהיא הג"ר יעקב אבד"ק ווינא שהיה אביו של הג"ר אבא מארי זצ"ל (שהזכרנו במאמר הקודם) הנזכר במגילת יוחסין הנ"ל, ראה בספר דעת קדושים עמ' 200 כשמזכיר את הג"ר מרדכי אבד"ק בריסק הנ"ל שהיה חתנו של ר' איצק מזאלקאווא כתב:

"הגאון מוה' מרדכי בהרב מ' בנימין וואלף גינצבורג שנשא אשה בזאלקאווי את בת הנגיד המפורסם מוה' יצחק בהרב מ' יעקב אבד"ק ווינא (ס' היחש להגאון בעל בית יעקב)".

לא רק שהוסיף והחליט שהאב"ד וויען היה שמו יעקב, הוא גם מציין שהמקור לזה הוא המגילת יוחסין הנ"ל של בעל "בית יעקב", בעוד שלא כתוב שם כלל זאת, רק שהיה אב"ד וויען בלי שם פרטי!

ומאחר שהחוקרים וסופרים אחריו לא ידעו להבחין בין הג"ר יעקב אבד"ק ווינא ובין הג"ר יעקב טעמירלס בעל ספרא דצניעותא דיעקב ובין הג"ר יעקב טעמירלס מלובלין, והכל אדם אחד אצלם, הרי יוצא שהג"ר איצק מזאלקאווא הוא בנו של הג"ר יעקב טעמירלס בעל ספרא דצניעותא דיעקב, וזאת המקור של רבי יוסף כהן צדק שהזכרנו לעיל, ועל זה תיקן אח"כ הרב מסאראצק מאחר שהיה ברור לו שר' יצחק מזאלקאווא היה שייך משפחתי עם רבי יעקב טעמירלס, ע"כ אחר שמצא הסכמה בחתימת "יצחק בלא"א מו"ה יהודה לייב ר"י תעמירלש" החליט שזיהה עם הג"ר יצחק מזאלקאווא.

ומכיוון שכבר הארכנו במאמרים הקודמים לבאר ולפרט, שהם שלשה אנשים נפרדים בשם יעקב, ורק אחד מהם היה אבד"ק ווין, והשאר היה רק תושבים יקרים, אחד בווינא, והשני בלובלין, הרי ברור שאין לו שייכות עם הגה"ק רבי יעקב בעל ספרא דצניעותא דיעקב, שהיה רק תושב ווינא ולא אב"ד.

ומה גם אין בידינו שום הוכחה וסיבה להחליט שהרב מוויען היה שמו "יעקב", וע"כ כל התייחסות צאצאי הג"ר איצק מזאלקאווא שהם יוצא מגזע טהור המקובל הג"ר יעקב טעמירלס זצ"ל מווינא בעל ספרא דצניעותא דיעקב, אין לו ידים ורגלים!

ומי היה באמת הרב מוויען, אביו הג"ר איצק מזאלקאווא, על זה כבר נטלו רבים צדדים לכאן ולכאן, ורבים כבר נטלו חלק לשער[5] מה היה שמו, הגר"י מסאראצק כתב שהוא הג"ר אברהם חיים אבד"ק ווינא, וטעון מחקר נפרדת לזה.

סיכום הדברים: ארבעה אנשים יש לנו, וטרם שנתברר לנו יותר פרטים ממה שנודע לנו עד הנה, הרי הם ארבעה ראשים נפרדים.

א. הג"ר יעקב טעמירלש מלובלין

ב. המקובל הג"ר יעקב טעמירלש זצ"ל מווינא בעמח"ס ספרא דצניעותא דיעקב

ג. הג"ר יעקב אבד"ק ווינא

ד. הגאון אבד"ק ווינא

5 ראה גם במאמר "וכונן לחקר אבותם - מאמר ג', בקובץ בית אהרן וישראל, קס"ז, עמ' קי"ז-קכ"ב.

מעשי אבות

סיפורים בענייני יחוס

כמה פתגמים מספר יסוד צדיק, תולדות הרה"ק רבי שלמה'קע זוויהלער זצוק"ל
(יודה"ל כ"ו אייר)

ולא ראיתי צדיק נעזב

אמר, לי לא יחסר אף פעם לחם, כי אבי היה צדיק וכן זקני וכתיב (תהלים לז כה) ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם, וכן היה, שהגם שלא היה עשיר אך לחם לא חסר לו.

שלשלת יחוס

אמר, יחוס איז אזוי ווי אקייט, אז משאקלט אונטן שאקלט זאך אויבן -יחוס הוא כמו שלשלת כשמנענעים למטה מתנענע למעלה, היינו שיש קשר למעשים שאדם עושה עם אבותיו בעולם העליון.

זכות אבות

בעת שהתחוללה השואה האיומה באירופה ה"י נכנס הרה"צ רבי שמעון רובין זצ"ל אצל רבינו לעורר רחמים, וטען לפניו שהרבי צדיק וכו' ולא ענה לו רבנו מאומה, טען לפניו שהרי יש לו זכות אבות, אמר זה אמת, שמקובל בידינו שבין מצד האב ובין מצד האם אין שום נטע זר.

ע"כ דורות

בשמחת נישואיו של רבינו כשחרזו הבדחנים את יחוסם של שני הצדדים כנהוג בחתונות הגיעו עד רבי יוסף איש האמת ולא ידעו להמשיך אמר להם הרה"ק רבי מרדכי אבי החתן מכאן והלאה יש קבלה בידינו שע"ב דורות למעלה לא פסקה רוח הקודש מהס"ט.

כח היחוס

כשהגיע מרן מוהרג"מ זי"ע לארץ אחרי שהותו בסיביר סיפר לאביו רבינו על אחד ממשפחת אבותם שהי' רחוק מתורה ומצוות שנתפס ביד הבולשביקים והקג"ב, ודרכם הי' שהיו תופסים אנשים לכמה ימים ומשחררים אותם לאחר חקירות, ואילו זה ישב אצלם ימים הרבה מבלי לשחררו, הלכו בני משפחתו לברר מה זה ועל מה, זה ענו להם שהוא אינו משתף פעולה עמם ומסרב למסור אנשים אחרים, וכשמאן דהו הציע לו שיגיד איזה שם של יהודי או של גוי וכך יצא בן חורין, נענה שיהי' מה שיהי' הוא לא יוציא מפיו רע על שום בן אדם, כשסיים מרן מוהרג"מ את הסיפור הגיב על זה רבינו דאס איז דער טייטש יחוס היינו שזה מכחה של יחוס.

והיתה לו ולזרעו אחריו

אדם ניגש אל רבנו ושאלו קוראים לכם רבי, מנין יודע אני שאתם רבי, ענהו רבנו לתומו מחר אענה לכם תשובה לאחר ישוב במקוה ככל שאלה אחרת שעלתה לפניו, למחרת הגיע אותו אחד לקבל תשובה מהרבי, ענה לו רבנו כשהאבא הוא כהן גם הבן הוא כהן.

יעדער
איז
איז א
יחסן
הביאו ספר
יחוסיהם
אנטדעקט
אייער
אוצר און
פאראייביגט
אייער יחוס
דורך דעם
טרענירטן
שטאב פון
די בארימטע
'מכון יוחסין',
מיט אן
אויסוואל פון
4 אפציעס
צוגענגליכע
פרייזן
אנגעהויבן
פון $199
אפציע 1
אויב האט איר
נישט קיין סאך
אינפארמאציע
איבער אייער
יחוס און איר ווילט
אריינבליקן אויב
עס איז בכלל
דא מיט וואס צו
ארבעטן
אפציע 2
בנוסף צו
אפציע 1, א
גאנץ יעריגע
איבערזיכט און
מאניטערינג צו
דערגיין פרישע
אינפארמאציע
איבער אייער
יחוס
אפציע 3
פאר דער
יחסן וואס וויל
אויסברייטערן
אדער/און
אויסקלארן זיין
יחוס, און עס
דערנאך שיין
מסדר זיין אויף
די 'בני בנים'
פלאטפארמע
אפציע 4
פאר די
וואס ווילן
אויפצונעמען
א שטאב
פון חוקרים
מומחים צו
דערגרונטעווען
דעם יחוס עד
הסוף
פאר מער אינפא.
ביטע שיקט אונז
אן אימעיל אדער
רופט אריין אין
אפיס, און מיר וועלן
אייך צוריקשיקן
א דעטאלירטע
איבעזיכט פון אלע
אפציעס און די
פונקטליכע פרייזן
מכון יוחסין
Yichos@MachonYochsin.com
917.230.2556

להערות והארות וכן לתרומות והנצחות נא לפנות ל 917-230-2556 | Gilyon@MachonYochsin.com